

AVUSTURYA'DA SOSYAL - POLİTİKA'NIN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Prof. Dr. Erwin Weissel *
Çev. : Dr. Haşmet BAŞAR **

- 1.1. Avusturya'da Sosyal-Politika alanındaki çalışmaları belirleyen koşulları anlayabilmek için iki noktanın özellikle gözönünde tutulması gerekir.
 - Hemen belirtmek gerekir ki, diğer ülkelerde olduğu gibi Avusturya'da da sistem kendine özgü koşullar içinde gelişme olanağı bulmuştur.
 - İkinci olarak bu ülkede öngörülen ekonomik hedeflere ulaşabilmek için, sosyo-politik uygulamalar yeniden dağılım aracı olarak kullanılmış ve «sosyal katılım» sisteminin çekirdeği haline dönüşmüştür.
- 1.2. Bu nedenle yapılacak analizde aşağıdaki yöntemin takip edilmesi görüşümdedir.
 - Konuyu öncelikle tarihsel gelişim açısından ele alıp, zaman zaman aşamalar halinde takdim edeceğim.
 - Sonra, Avusturya'da bulunan sosyo-politik kurumların tanımını yapıp, çalışma ortamı sağlayabilmek için gerekli koşulları anlatacağım.
 - Üçüncü olarak Avusturya'da sosyal işbirliğini gerçekleştirebilmek için sosyal politikanın neden kendine özgü bir şekil kazandığını vurgulayacağım.
2. Ancak tarihsel görünümü dile getirmeden önce bazı açıklamalarda bulunmanın yararlı olacağı kanısındayım.
 - 2.1. Bilindiği gibi «Sosyal Politika» henüz tam anlamıyla açıklığa kavuşturulmuş bir terim değildir. Burada yapılacak analizde ise özellikle üç faktörün öneminden söz edilecektir.
 - 2.1.1. Birincisi; neyi kapsamına almaktadır? Hangi konuları içermektedir?

* Viyana Üniversitesi Sosyal Siyaset Bölümü öğretim üyelerinden ve Avusturya İşçi Sendikası Konfederasyonu Eğitim Danışmanı Prof. Dr. Erwin Weissel, Bursa Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Kooperatiffçilik Enstitüsünün davetlisi olarak Türkiye'ye gelmiş ve 19 Haziran 1980 tarihinde, Bursa'da belirtilen konuda bu tebliği vermiştir.

** Dr. Haşmet BAŞAR B. Ü. İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi.

- İkincisi; sosyal politika yeniden dağılım hedeflerini anlatımsal bir karakter içinde belirleyen bir bilim dalı mıdır?
- Yoksa Sosyal Politika, çeşitli önlemleri bilimsel bir biçimde açıklayan uzmanlık kolu mudur?

2.1.2. İkinci olarak amaç ve başarı kriterleri önemlidir.

- Sosyal Politika çeşitli alternatifler arasından topluma en yararlı olan seçeneği belirleyen ve bu yönde gerekli önlemleri alan bir uzmanlık alanı mıdır?
- Ya da sosyal politika olayları analiz ettikten sonra karar veren, uygundur-değildir; adildir -değildir gibi yargılara varan bir bilim dalı mıdır?

2.1.3. Üçüncü soru kapsamla ilgilidir.

- Yeniden dağılım çalışmaları yalnız gelir ve servetle mi ilgili kalmalı?
- Yoksa genel kültürü de içine almalı mıdır? (Eğitim, güzel sanatlar, spor vb.).
- Veya daha ileri giderek analiz kapsamına politik güç dağılımı da eklenmeli midir?

2.1.4. Yapacağım analizde aşağıdaki varsayımlardan hareket edeceğim.

- Gerçekleri bulabilmek için anlatımsal açıklamalar kadar rakamsal verilere de gerek vardır. Bu iki özellik zaten birbirinden ayrılmaz bir teörinin içeriğini belirtmek yönünden de zorunludur.
- Değer yargıları sosyal politikanın temelini oluşturur.
- ve yeniden dağılım için gerekli çalışmaları ele alırken gücün de zorunludur.

2.2. Yukarıdaki açıklamalar hafızamızda tutarken tarihsel yaklaşımın dört aşamada gerçekleştiğini belirtmeliyiz.

2.2.1. Birincisi farklı etkenlere dayanan «Fakirleşmeyi önleyen» politikalarıdır.

- Önlemler bireylerin sorunlarına yöneliktir.
- İhtiyaç sahibi birey tek başına hareket etmek zorunda kalır ve güçlü değildir.
- Olay meydana geldikten sonra giderici önlemler alınır.
- Yardımlar çeşitli kuruluşlar tarafından örneğin devlet, belediyeler, dinsel kuruluşlar ve bireyler tarafından gerçekleştirilir.

2.2.2. İkinci aşama «sosyal bakımdır». Bu aşamanın genel özellikleri:

- Önlemler grupların ve toplumun sorunlarına yöneliktir.

- İhtiyaç sahibi güçlenmiştir. Yardımın miktarı bu amaca yönelen kuruma bağlıdır.
- Yardım yalnız giderici değil zaman zaman da önleyici karakterlere de sahiptir.

2.2.3. Sözü edilen iki aşama feodalizmin ve kapitalizmin ilk dönemlerinde görülürken, «Sosyal Politika» 19. yüzyıldaki sınıf çatışmalarından kaynaklanmış, daha sonra işçilerin haklarını arayan onlara bu hakları vermeye çalışan çok yönlü bir bilim dalı haline dönüşmüştür.

- Alınan önlemler toplumsal, ihtiyaçları gidermeye, özellikle çalışanların sorunlarını çözümlenmeye yöneliktir.
- İhtiyaç sahibinin belirli istekleri vardır. Ayrıcalığa yer verilmez.
- Yardımlar kural olarak önleyici niteliklere sahiptir. Anlaşılacağı üzere Sosyal Politika çalışanların toplumda belli bir ağırlık kazanmasını amaçlayan, onların ihtilâlcî yöntemlere başvurmasını önleyen bir yapıya sahiptir. Başka bir deyimle muhafazakâr hisler taşımasına karşın kapitalizmin tamirci dükkânı olarak gösterilebilir.

2.2.4. Dördüncü aşama, son (20-30) yıl içinde ortaya çıkan ve günümüzde de geçerli olan «SOSYAL REFAH» düşüncesidir. Sözü edilen politikanın kökeninde toplumda çalışan sınıfı diğer sınıflar karşısında ezdirmemek, bireyleri birbirinden aşırı derecede farklılaştırmak yatar. Bu gelişmede ise en azından 3 faktörün öneminden bahsedilebilir.

- Sosyal Politikanın yeniden dağılımı sağlamadaki başarısı toplumdaki diğer grupları ya da sınıfları da harekete geçirmiş, devlet onların da yararını gözetmek zorunluluğunu hissetmiştir.
- Yeniden dağılım'a ilgili önlemler uygulamaya konurken başarılı çalışmalar yapabilmek için kaynak dağılımı, üretim artışı ve gelir dağılımı ile ilgili yeni ayarlamalar yapmak zorunlu olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yola başvurulursa gerçek gelir dağılımında düşme ihtimali belirebilir. Genellikle teşvik edici stratejilerin uygulanması sonucu üretken üreticilerin ödüllendirilmesi ile üretim ve dağıtım politikalarının birlikte ele alınmasını gerektirmiştir.
- Önleyici politikalar ise yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir. Şöyleki; ekonomik olayların önceye oranla birbirine daha sıkı bir biçimde bağlı olması karşısında atılacak yanlış adımların toplumda çok sert sürtüşmelere neden olabileceği söylenebilir. Örneğin üretime gereken katkıda bulunmayanların ya da hakkı olmadan yardım alanların artması büyük bir tartışma ortamı yaratabilir.

3 «Sosyal İşbirliği» Avusturya uygulamasında kendine has özellikleri olan «Gelir Politikası» olarak görülmüştür. Enflasyonun ge-

lır dağılımını olumsuz yönde etkileyen bir gösterge olduğunu varsayarak analizimizi sürdürürsek, bu durumu kontrol altına almak için denetim mekanizmasına daha fazla önem verilmesi gerçeği ortaya çıkar. Mücadelelerin yaratılan gelirden daha fazla pay alabilmek için sürdürüldüğünü düşünürsek gelir politikaları; ya pazar mekanizmasını harekete geçirir, veya Avusturya'da olduğu gibi kararların kazanca göre değil oy potansiyeline göre kararlaştırılmasına neden olabilir.

- 3.1. Şimdi gelin, başka ülkelerde başarı şansı kısıtlı olan bir sistemin Avusturya'da neden başarılı olduğunu araştırmaya çalışalım ve konuya tarihsel bir yaklaşımla bakalım.
- 3.1.1. Birinci Dünya Savaşından sonra Avusturya, Macaristan İmparatorluğu Orta Avrupanın büyük bir bölümünü oluşturmaktaydı. 50 milyondan fazla nüfusu besleyen ekonomi ise dış ticarete fazla önem vermemiş böylece ne batının endüstriyel gelişmesinden ne de doğunun tarımsal ürünlerinden yararlanamamıştır. Eşdeğer bir benzetme ile politik yapının da sağlam olduğu söylenemez. Nitekim siyasal dengesizliğin yanısıra aşırı merkezîyetçi bir yönetim içinde Almanca konuşanlar azınlıkta bulunmalarına karşın başka ulusları denetimleri altına almışlardı.

Savaşın kaybedilmesiyle imparatorluk çöktü ve yeni devletler ortaya çıktı. Ülkenin batı kesimi ise kısa süreli devrim girişimlerinden sonra Avusturya Federal devleti olarak bağımsızlığını kazandı. Bu topraklarda yaşayanlar fakirdiler, ekonomi sürekli savaşlar sonucunda zayıflamıştı, ne tarımsal alanda, ne de endüstri sektöründe ülke ihtiyaçlarını karşılayacak durumda üretim gerçekleştirilememişti. Özellikle dış ticaretten kaynaklanan dengesizlik 1938 yılına kadar sürüp gitti.

Politik arena da ise sosyalist parti koalisyonu oluşturan iki muhafazakar partiye karşı amansız bir mücadeleye girişmişti. Ancak demokrasi oyunundaki tecrübesizlik sonucu taraflar birbirine ödün vermekten çekindiler ve karşılıklı anlayışsızlık 1933 yılında parlamentonun feshine ve bazı yönlerden Almanya'dakinden farklı olan «Avusturya Faşizmi»nin işbaşına geçişine kadar kadar sürdü. 1934 yılında başlatılan sosyalist devrim hareketi, ise kısa sürede bastırıldı, önderler ya yurt dışına kaçtılar, ya hapsedildiler, ya da idama mahkum oldular.

1938 yılında ise Hitler Avusturya'yı Reich'in bir parçası haline getirdi. Yaptığı ilk hareket ise akıllılık edip ülkeyi terketmeyen Avusturya Faşizminin önderlerini ve kalan sosyalistleri hapsedmek olmuştur. Almanya'nın savaş gücüne katkısını artırabilmek için de Avusturya ekonomisini kendi ülkesi ile bütünleştirmiştir.

- 3.1.2. 1945 yılında Avusturya yeniden bağımsız devlet statüsünü kazanmışsa da durumda önceye oranla önemli bir değişiklik görülmemiştir. Bir yandan savaş nedeniyle yanlış kullanılan, yok edilen kaynaklar ekonomiye büyük bir yük verirken, siyasal alan

da birbirinden ayrı iki önemli oy grubu yeniden çıkmıştı. Ancak bu sefer düşüncelerde ve anlayışta uçurumlar görülmemiştir. Şöyle ki, savaş yıllarında farklı görüşleri temsil edenlerin aynı hapishanede yatması, konsantrasyon kamplarına gönderilmesi veya ülkeyi terketmek zorunda bırakılmaları geçmişteki demokrasi anlayışının ne denli yanlış olduğunu kanıtlamıştır. Bu yeni duygusal ortam farklı fikirde olanların birbirleri ile öldürüşüne mücadele etmeleri yerine işbirliği yapmalarının artık zorunlu olduğunu gösterdi. Böylece oyların %90'nını alan iki büyük parti aralarındaki görüş ayrılıklarına rağmen «Büyük koalisyonu» kurup temel sorunlar üzerine eğilmeye başladılar. Bunlar özetle;

- Birinci Cumhuriyet döneminde çok keskin hatlarla ortaya çıkan ideolojik ayrılıkları kaldırmak ve bu nedenle toplumun aldığı yarıyı sarmak, iyileştirmek.
- Uzmanları bir araya getirip devlet çarkının işlemlerini gerçekleştirmek.
- Bir yandan alınan önlemler karşısında oy sahiplerinin reaksiyonu, öte yandan halkın tam desteğinin sağlanamaması sorunları daha da artırmış ve hükümet kendi sorumluluğunu paylaşacak kuruluşlarda daha da yakından işbirliğine gitmek zorunluluğunu duymuştur. Böylece üçlü toplu pazarlık ilişkisine dayanan bir sistem ortaya çıkmış ve bu sistemin gerek uzmanlar, gerekse üyelere tarafından ülkenin ekonomik çıkarları açısından daha yararlı olduğu savunulmuştur.

3.1.3. İlk olarak geleneksel adım atılmış, Reich dönemindeki savaş ekonomisinden devir alınan ücret-fiyat eşitsizliğini giderici ayarlamalar yapılmıştır. Bu aşamayı denetim altına alabilmek için de bir ücret komisyonu kurulmuş ve bu komisyonun üyelerini devlet temsilcisinin başkanlığında işçi ve işveren kuruluşlarının eşit sayıda gönderdiği temsilciler oluşturmuştur. Fiyat ya da ücret artışı isteyen her kuruluşun bu komisyona müracaat etmesi ve onaylanması kararlaştırılmıştır. Ancak yılda 1500'den fazla anlaşmazlığın ortaya çıkması ve tüm başvuruların gerektiği gibi araştırılmaması karşısında sistemin iyi işlemediğine kanaat getirilmiş ve 1947 yılında kaldırılmıştır. Yerine ise vergi indirimleri ve transfer ödemelerini öngören bir sistem benimsenmiştir. Ücretlerin fiyatlar karşısındaki artışını yıllık devreler halinde ele alan bu sistem ise bir yandan ülke ekonomisinin sağlıklı bir yapıya kavuşması, öte yandan sendikaların yaptığı baskının artması, işverenlerin de üstün niteliklere sahip işçileri çalıştırabilmek için farklı uygulamalara başvurması sonucu 1952 yılında yerini işçilerin ve işverenlerin serbestçe pazarlığa oturdukları yeni bir yöntem bırakmıştı. Ancak beklenenler olmadı, «Enflasyonu kontrol altına alma süreci»nden sonra (ki bu yıllarda %20'ye kadar çıkmıştır), piyasadaki serbestinin denge getireceği umulurken aksi bir durum kendini göstermiştir. Böylece 1945-1947 dönemi uygulamaları bazı değişikliklerle yeniden benimsenmiş,

komisyonun adı «Ekonomik ve Sosyal İşler Konseyi» olarak değiştirilmiş ve teknisyen'ler tarafından da desteklenmiştir.

3.1.4. Şimdi, yukarıda sözünü ettiğimiz sistemi diğer ülkelerdeki gelir politikalarından ayıran önemli faktörlere değinelim.

- Yapılan anlaşmaların çoğu resmi değildir. Söz'ü anlaşmalara dayanır. Halbuki öteki ülkelerde yazılı metinler tercih edilir.
- Anlaşmaların çoğunun yaptırım gücü yoktur. Çünkü yasal anlamda bir sözleşme niteliğinde değildirler. Buna karşın diğer ülkelerde hükümetler zorunlu uygulamadan yanadırlar. Belirlenen işlemlerin gerçekleşmemesi halinde anlaşmanın bozulduğu iddia edilerek cezalandırılmaya giderler.
- Avusturya'da sistemin üç yanı vardır. İşçi, işveren ve tarafsız devlet. Halbuki birçok ülke ikili ilişkiyi tercih etmiştir.
- Avusturya'da «üç büyüklerin» yanısıra diğer fayda gurupları da sisteme dahil edilmişlerdir. Örneğin, tarım üreticilerinin ve bağımsız çalışanların da görüş'eri alınır. Söz'ü edilen sisteme diğer ülkelerde rastlanmaz.

3.1.5. Sonuçta sistemin amacı dağıtımaya yönelik mücadeleyi en aza indirmektir. Başka bir deyimle her grup refahtan aldığı payı artırmakla yetinmeyip toplam üretimi yükseltmeğe çalışmalıdır. Bu durum ise birkaç önemli sonucu beraberinde getirir.

- Temelde pazar ekonomisini kabul ettiğimize göre (ki bu koşul anlaşmanın bir parçasıdır) bireyin payı pazardaki güçlere göre değişmektedir. Bu nedenle ancak büyük gurupların payları yönlendirilebilir.
- Başlangıçta en kolay ve en çok desteklenen yol payları büyük ölçüde değiştirmemek, yeniden dağılımı mümkün o'duğu kadar marjinal düzeyde tutmaktır.
- Böylece çabalar guruplar arasında dağılım yerine aynı grup içindeki ayırımı yönelmelidir. Şöyleki bir taraftan alıp öteki tarafa vermeye çalışan bir sistem belli bir kesimin yükünü arttıran hayalci sonuçlara neden olabilir.
- Üretimi artırırken payları sabit tutmak fikri ön plana geçtiğine göre üretim ve dağıtım politikası ile ilgili kriterler sürekli olarak gözden geçirilmeli, guruplar birlikte karar verme yöntemine gitmeli, yetki ve sorumluluklarını bilmelidirler.

3.1.6. Sözünü ettiğimiz sistem ise ancak belirli ön koşulların gerçekleştilmesi halinde işlerlik kazanır.

- Karar'lara katılan örgütler iç sorunlarını çözümlemiş ve en üst düzeyde söz sahibi olabilecek bir nitelik kazanmalıdırlar. Aksi halde ortak bir çözüm yolu bulmak büyük zaman alır. Avusturya'da Sendikalar Federasyonu merkezi bir biçimde örgütlenmiş

tüm sendikaları (15 adettir) bünyesinde toplarken, Ticaret Odası da özel sektördeki tüm işverenleri temsil etmektedir.

- Sözü edilen örgütler alacakları kararların önemi nedeni ile tabanın desteğini kazanmış olmalıdırlar. Avusturya'da sendikalar çalışanların %60'ını bünyesinde toplamışlardır. Yasa dışı grevler ise çok ender görülür. (Bunların çoğu da işyeri düzeyindeki anlaşmazlıklardan kaynaklanmaktadır).
- Örgütleri temsil edenler getirildikleri görevde uzun süre kalmaları halinde sistemin inceliklerini öğrenebilmekte, karşı tarafın görüşleri ayrıntıları ile araştırabilmekte ve değerlendirebilmektedirler Avusturya'da bu kurala uyulmaktadır.
- Kararlar zayıf işletmelerin durumları gözönünde tutularak alınmakta, böylece tabandaki pazarlık için bir pay bırakılmaktadır. Ancak işyeri düzeyindeki ilâve anlaşmalarında belli bir yöntemle gerçekleştirilmesi, durumdan üst örgüt niteliğindeki sendikaların da haberdar edilmesi gerekir. Bunun yanısıra Avusturya'da iş kanununu bu tür girişimlere yer verirken sendikaları da işyeri sözleşmesi yapacak olan liderleri yetiştirmek ve gerekli bilgilerle donatmakla yükümlü kılmıştır.
- Taraflar aralarında anlaşmak, sorunlarını çözmek isterlerse devlet gerekli ortamı yaratır. Bunun yanısıra onlarla dirsek teması kurarak arzu edildiği takdirde teklif paketleri hazırlayabilir. Bu konuda Avusturya, kökeni Birinci Dünya Savaşı öncesi döneme dayanan geleneklere sahiptir.
- Belirtmeye çalıştığımız sistem içinde taraflara kuşkusuz büyük sorumluluklar düşmektedir. İşverenler kısa dönemli büyük kârlar yerine uzun dönemli dengeli kazançlar peşinden koşmalıdırlar. Buna karşın işçiler de kısa süreli yüksek ücretler üstünde durmamalı, işsizlik sorununa önem vermeli, ülke kaynaklarının kullanımını gözönüne almalı, yatırımların artışına ve ekonominin hızlı gelişimine katkıda bulunacak girişimleri desteklemelidirler. Uygulamalar Avusturya'da konjonktürel dalgalanmalar karşısında ücret artışlarının ve işsizlik oranlarının önemli değişiklikler göstermediğini ancak kâr hadlerinin Almanya'ya oranla daha hızlı alçalıp yükseldiğini uzun dönemde üç faktörün de hemen hemen eşit etkinliğe kavuştuğunu kanıtlamaktadır.
- Devlet sözünü ettiğimiz politikanın uygulanmasında kendine bağlı şirketlerde öncülük etmeli, deneyimlere girişmelidir. Avusturya'da sosyal amaçlı sektörün ekonomi içindeki ağırlığı özel sektöre oranla daha fazladır. Nitekim orman işletmeleri, tütün, demiryolu, su, elektrik, demirçelik, petrol ve kimya gibi toplumu yakından ilgilendiren mal ve hizmetlerin yanısıra üç büyük banka devletleştirilmiş ve bu kuruluşların denetimindeki endüstriyel işletmeler aynı potanın içine alınmışlardır. Bunun yanısıra kapitalist anlamda kâr peşinde koşmayan kooperatifler tüketim,

tarım ve konut alanında büyük ağırlık taşımalarına karşın yine de Avusturya'daki işletmelerin üçte ikisi kârı ön planda tutan kuruluşlar olarak nitelendirilebilir.

4. Böylece «Sosyal Politika» sosyal refah kavramı içinde ele alınır- sa belli bir sınıf yerine, sınıfları gözönüne almakta, bir anlamda keskin sınırların aşılmasında büyük rol oynamaktadır. Ancak da- ha öncede vurgulandığı gibi toplumdaki güçlerin ya da fayda gruplarının üst düzeyde birleşmesi karşısında gruplar arasın- da veya belli bir grup içinde amaçlanan yeniden dağılım hare- keti bazı alanlarda yeni girişim'ere neden olmaktadır. Örneğin belirli mal ve hizmetlerin piyasadan çekilmesi, arzedenlerle talep edenleri etkileyen faktörlerin ortaya çıkması, vergi indirimi ve transfer ödemelerinin zorunlu olması ilk planda bahsedile- bilir. Sosyal refah politikasının gerektirdiği kurumları oluştura- rak daha olumlu sonuçlar alınabilir. Başka bir deyimle daha ön- ce bu tür kurumlardan yararlananların elinden alıp ötekilere da- ğıtmak yerine güç dengesini sağlayacak önlemlere gidilmesi ye- rinde olacaktır.

Bu konu ile ilgili daha derin analizler yapmak mümkünse de, böylesine bir girişim amacımızın ötesine kavacağından, biz ön- celikle «soruna yönelik» bir yaklaşımla olaylara el atmak istiyor- uz. Bununla şunu vurgulamak istiyorum. Belli koşullarda işçi- lerin olmasa da toplumdaki diğer bireylerin refaha yönelik so- runları olabilir veya refah düzeyleri tehlikeli bir aşamaya varmış olabilir. Sosyal politikanın görevi onların sosyal güvenliği ile il- gili önlem'eri almak, korumak ve sorunlara çözüm yolu getir- mektir. Genelde ortaya çıkabilecek sorunları beş başlık altında toplayarak sosyo-politik açıdan değerlendirmeye çalışacağım. Ancak sosyal politikanın k'asik anlamından öteye giderek olay- ları özellikle çalışanlar yönünden irdeleyeceğimi vurgulamak ist- erim.

- 4.1. Birinci durumda çalışan, amaçladığı yaşam düzeyini gerçekle- ştirebilecek gelir sağlamasına karşın sosyal politikanın kapsamı- na giren bazı sorunlarla karşılaşabilir. Örneğin;
- Ücrete veya ücret artışlarına ilişkin sorunlar. Avusturya'da top- lu pazarlık sonucu kabul edilen - taban ücretin altında ücret öde- nemez, işçiye halihazır ücretinin altında bir ücret kabul etmesi için baskıda bulunulamaz.
 - Çalışma saatlerine ilişkin sorunlar. Avusturya'da günlük ve haf- talık çalışma saatleri yasa ile belirlenmiştir.
 - İstihdam güvencesine ilişkin sorunlar. Avusturya'da işten çıkart- mak sözkonusu olduğu zaman «İşçi Kurulu» devreye girer, «Sos- yal karşılaştırma» yapılmasını ister ve mecburî çıkışını refah dü- zeyini en az etkilenecekleri belirler.
 - İş kazaları: Avusturya'da iş kazalarına meydan vermemek için

makina ve aletlerin kullanımı ve diğer hususlarda alınacak önlemler yasalarla belirlenmiştir. İşverenin bu kuralları ihmal etmesi halinde iş müfettişleri olaya el koyar ve yasal kovuşturma başlar.

4.2. İkinci durum çalışanların ek gelirleri ile ilgilidir. Sorun kısa ve uzun vadeli olarak ele alınabilir. Örneğin;

- Avusturya'da çalışan çocuk sahibi olduğu zaman ikramiye aldığı gibi bu çocuk hayatını kazanıncaya kadar ilâve bir gelir de almaya devam eder.
- Aile reisi ailesini yalnız başına geçindiriyorsa fertlerden diğerleri aile bütçesine bir katkıda bulunmuyorsa vergi indiriminden yararlanır.
- Evlenme ve ev kurma halinde devletten mali yardım alır'lar.
- Beklenmeyen durumlar karşısında örneğin tıbbi müdahalelerin gerekli olması, işbaşı eğitimi veya başka bir meslek edinme zorunluğunun ortaya çıkması halinde daha fazla vergi indiriminden yararlanılabilir.

4.3. Üçüncü durum işçinin yeterince gelir kazanamaması karşısında devletin yapacağı işlemlerle ilgilidir. Bu koşullar aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- İşinden geçici bir süre için çıkartılmış olabilir.
- Emekli ve yaşlı olabilir.
- Hastalık veya iş kazası nedeniyle çalışma gücünü kaybetmiş olabilir.
Sözü edilen hallerin tümünde devlet sağlık ve sosyal yardım ve sosyal güvenlikle ilgili tüm hizmetleri bedava sağladığı gibi ek gelir, emekli aylığı sağlar.

4.4. Dördüncü durumda çalışanın gelir düzeyi gözetilmeden devletin yapacağı transfer ödemeleri ile ilgilidir.

- Savaşta yaralananlar,
- Geçici askerlik hizmeti yapanlar,
- Mahkemeyi gerektirecek biçimde başkaları tarafından yaralananlar,
- Tıbbi müdahalede, aşıda v.b. sakat kalanlar.
Bu durumlar bir vatandaşlık borcu olarak ele alınmakta ve katkıda bulunmaktadır.

4.5. Beşinci durumda, devlet bireylerin karşılaştığı olağanüstü durumlarda yardımcı olmaktadır. Örneğin;

- Yetimler,
- Körler,
- Vücutça sakat olanlar,
- Fakirler,
bu kapsama girmektedir.
Anlaşıldığı üzere devletin görevi yalnız gerekli finansal yardımı

yapmakla, gereçleri sağlamakla hizmeti götürmekle bitmiyor, onlara şefkatle yardım elini uzatması gerekmektedir.

4.6. Sözü ettiğimiz beş kategoride ağırlığı işçi kesimine yönelttik. Halbuki bağımsız, çalışanlar ya da çiftçiler de aynı sorunlarla karşılaşabiliyorlar. Bu nedenle «Sosyal Politika» teriminin farklı anlamları üstünde durmamız gerekmektedir.

4.6.1. Tartışmamızda sözü ettiğimiz beş kategoriyi de ele aldığımızıza göre geniş anlamda sosyal politika terimi üstünde duruyoruz demektir. Ancak bunlardan birincisini konu dışı bırakıp diğerlerini gözönüne alırsak sınıf karakteri olan bir ayırımı yönelmiş oluruz. Şöyleki sosyal haklardan bazıları ve vergi indirimleri belli kesimlere, şekillere yada belli koşulları yerine getiren işçilere tanınmaktadır.

4.6.2. İkinci kategorinin yalnız belli bir kesimi içermesi, bu yöndeki transferlerin fark gözetmeden verilmesi nedeniyle dördüncü ve beşinci kategorilere oranla daha sınıfsal bir özellik kazanmaktadır.

4.6.3. Şayet ikinci kategori hariç tutarak benzer mantıktan hareket edersek, her kesim için kesin ölçülere dayanan ayrı bir sosyal sigorta kurumu oluşturduğumuz varsayımına ulaşırız. Buna karşın özellikle birinci kategoriye ilişkin çalışmalara ağırlık verirken kelimenin tam anlamıyla klasik sosyal politika konusuna eğilmiş oluruz ki birçok ülkede bu konular «Emek Ekonomisi», «Endüstriyle İlişkiler» gibi bilim dalları arasında e'le alınmaktadır. Bu sefer olaya başka yönleriyle bakarsak ikinci kategoriyi vergi ve transfer politikası, üçüncü kategoriyi sosyal güvenlik ve sosyal sigorta, dördüncü kategoriyi ek ödemeler ve beşinci kategoriyi düşkünlere yardım olarak nitelendirebiliriz.

4.6.4. Kısaca Avusturya'da son 20-30 yıl içinde öncelikle çalışanlara (işçi ve memurlara) yönelik sosyal refah politikası adım adım geliştirilerek, toplumun diğer kesimlerinin de bu haklardan yararlandığı bir gerçektir. Ancak zamanla bu sistemin etkinliğini kaybettiği ileri sürülmekte ve yapılan eleştiriler iki ayrı görüntü ile desteklenmektedir İddialardan birine göre sistem geliştirildikçe daha karmaşık bir hale almış, yardım yapılması amaçlananlar bu haklardan nasıl yararlanacaklarını bilemez bir hale gelmişlerdir. Bunun sonucu olarak araya bağılı oldukları kuruluşlar girmeye ve baskı unsuru yaratmaya başlamışlardır.

Öte yandan sosyal yardımlar geçici bir süre içinde tanınmış olsa artık kazanılmış bir hak olarak görülmeye başlanmış, durdurulması olanaksız bir hâl almıştır. Yaratılan bu ortam ise sistemin yeniden dağılım hedeflerini zedelemiş, etkinliğini azaltmış, bütçede gereksiz şişmelere ve harcamalara neden olmaya başlamıştır.